

150 *Yıl*
1868-2018

*Felaket başa gelmeden evvel,
onu önleyecek ve ona karşı savunulacak önlemleri düşünmek gerekir.
Geldikten sonra dövünmenin yararı yoktur.*

M. Atatürk

Mustafa Kemal ATATÜRK, 1920 (Nutuk II, s. 463)

İlkyardım:

Olay yerinde,
sağlık personeli gelinceye kadar,
sertifikalı ilkyardımcılar tarafından,
tıbbi malzeme kullanmaksızın yapılan uygulamalardır.

Hedefleri:

Hayati tehlikeyi ortadan kaldırmak,
yaşamsal bulguların devamlılığını sağlamak,
kişinin durumunun kötüleşmesini engellemek,
iyileşmeyi kolaylaştırmaktır.

İlkyardımcı:

Sakin olmalı
Çevresindeki diğer insanları organize edebilmeli
Hızlı ve doğru karar verebilmeli
Pratik olmalı
İnsan vücudu ile ilgili temel bilgilere sahip olmalı

HAYAT KURTARMA ZİNCİRİ

- 1. halka** : 112'nin aranması
- 2. halka** : ilkyardımcının yaptığı işlemler
- 3. halka** : ambulans ekiplerinin yaptığı işlemler
- 4. halka** : hastanede yapılan işlemler

Temel uygulamaları

koruma

bildirme

kurtarma

Koruma

çevre güvenliği

ilkyardımcının kendi güvenliği

hastanın güvenliği

İlkyardımcı hastanın yaşam bulgularından bilinç durumuna ve solunumuna bakabilir.

Bilinç önce seslenerek, cevap alınmazsa dokunarak olmak üzere 2 aşamalı kontrol edilir.

Bebeklerde ise:

Topuğuna iki şaplak ya da iki fiske vurarak kontrol edilir.

112 hastanın bilinci kontrol edildikten sonra aranmalı.

Hastanın bilinci kapalı ise → hemen aranmalı.
Hastanın bilinci açık ise → hastayla konuşup bilgi aldıktan sonra aranmalı.

112'yi aradığında:

- 1- Sakin ol.
- 2- Kendini tanı.
- 3- Olayı tanımla.
- 4- Hasta sayısı ve durumunu bildir.
- 5- Yaptığın ilkyardım uygulamalarını bildir.
- 6- Adresi doğru ve net şekilde ver.

112'yi aradıktan sonra:

- 1- Telefonunu meşgul etme.
- 2- Hastanın yanından uzaklaşma.

 112

Hastanın bilinci kapalı ise ➔ solunumunu değerlendir.

- 1- Ağız içini kontrol et.
- 2- Baş geri - çene yukarı pozisyonu ile hava yolu açıklığını sağla.
- 3- Bak - dinle - hisset yöntemi ile 10 sn. solunumunu değerlendir.

BİLİNCİ KAPALI KİŞİYE AĞIZDAN HİÇBİR ŞEY VERME

Hastanın solunumu yok ise → Temel Yaşam Desteği uygula.

(Bu uygulamayı yapabilmek için ilkyardımcı sertifikasına sahip olmak gerekir.)

Hastanın solunumu var ise → Koma pozisyonu ver.

Hastanın bilinci açık ise → kendisiyle konuşarak olayla ilgili bilgi al.

Hastanın ikincil değerlendirmesini yap:

- 1- Tüm vücudunu darp, yabancı cisim, kanama vs. açısından değerlendir.
- 2- Bunu yaparken öncelikle zarar vermemeye dikkat et.

Hava yolu tıkanıklığı:

kısmi ise → Öksürme refleksi devreye girer ve kişi kendini kurtarır.

tam ise → Heimlich manevrası uygulanır.

5 sırt vurusu

5 karın basısı

Solunum yolunda tam tıkanma olan kişi:

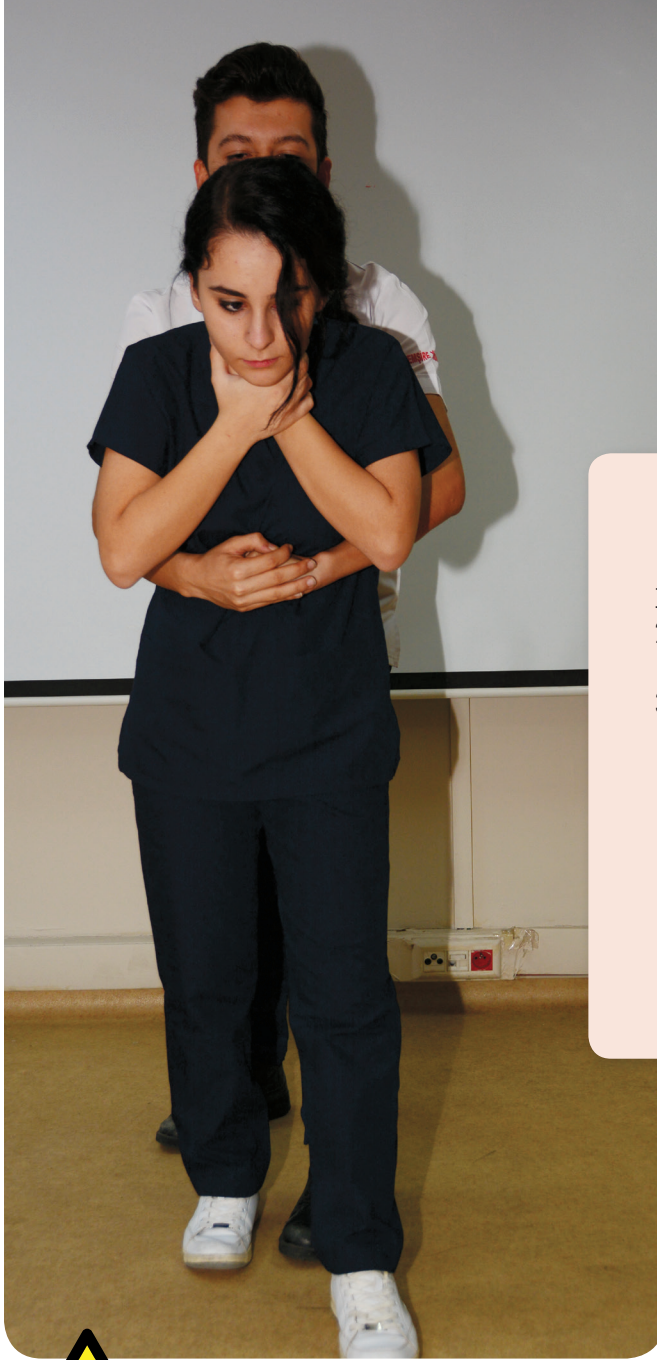
1- Öksüremez

2- Konuşamaz

3- Nefes alamaz

4- Morarır

İlkyardımcı:

- 1- Hastanın arkasına geçer,
- 2- Bir elini yumruk yapar ve yumruğunu hastanın göğüs kemiğinin bittiği yere koyar,
- 3- Diğer eli ile iki kürek kemiği arasına aşağıdan yukarı sıvazlar şekilde beş kez vurur.

Cisim çıkmamışsa:

Yumruk yapılan el diğer el ile tutulur ve beş kez bastırılır.

Cisim hala çıkmamışsa:

Döngülere devam edilir.

Kanama:

Kanayan yerin üzerine temiz bir bez ile bastır
Bezin üzerindeki kırmızı alanın büyümesi ile
kanamayı takip et.

Kanama devam ediyorsa:

İkinci bir bez ile bastırmaya devam et
Bandaj uygula.

Yara büyükse ve kan kaybı çoksa:

Hastaya şok pozisyonu verilir.

- 1- Sırt üstü yatırılır.
- 2- Ayaklar 30 cm. yukarıya kaldırılır.
- 3- Üzeri örtülür.

Burun kanaması:

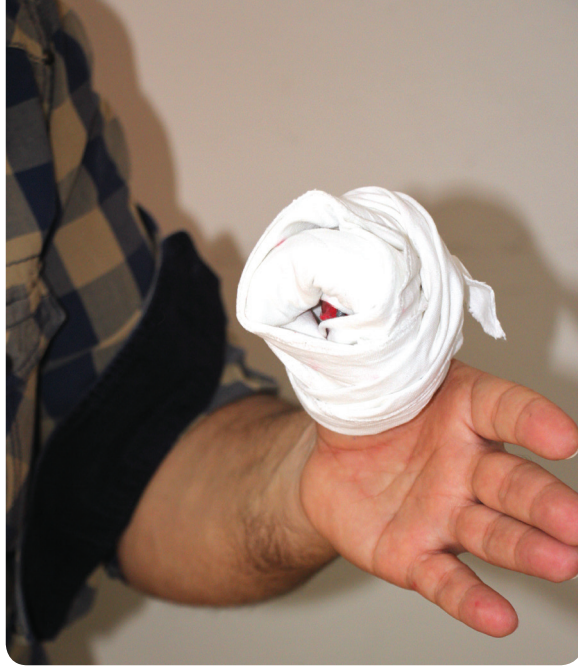
- 1- Hastayı oturt.
- 2- Başını öne eğ.
- 3- Burun kanatlarını sık.

Kulak kanaması:

- 1- Hastayı oturt.
- 2- Kulağı bez ile kapat.
- 3- Kanayan kulak tarafına başını eğ.

Organ kopması:

- 1- Hastaya şok pozisyonu ver.
- 2- Kanamalarda olduğu gibi tampon ve bandaj uygula.
- 3- Turnike uygula.

(Uygulamalı olarak öğrenilmesi gerekir.)

Organı:

- 1- Temiz bir poşete koy, poşetin ağzını bağla.
- 2- Başka temiz bir poşete buz koy.
- 3- Poşetteki organı buzun içine koy.
- 4- Poşetteki organı hastanın sağlam bir uzvuna bağla.

Kafatası ve omurga yaralanmaları:

- 1- Mutlaka 112 aranmalı.
- 2- Hastanın bulunduğu yer güvenliyse kesinlikle hareket ettirilmez.
- 3- Hastanın bulunduğu yer güvenli değilse sürükleme tekniği ile en yakın güvenli yere alınır.

Hastanın başına ne geldiği bilinmiyorsa kafatası ve omurga yaralanması olduğu varsayılarak yaklaşılmalı.

Delici yabancı cisim ile olan yaralanmalarda:

Yabancı cisim saplandığı yerde duruyorsa → çıkarılmaz, sabitlenerek hastanın hastaneye nakli sağlanır.

Yabancı cisim çıkmışsa → kanama kontrolü için tampon uygulanır.

Yaralanma göğüste ise:

Yaranın üzeri plastik poşetle kapatılır, nefes alıp verme sırasında akciğer ile göğüs kafesi arasında hava girmesini engellemek için poşetin bir köşesi açık bırakılır.

Yaralanma karında ise:

Karın içi organlar dışarı çıkmışsa

İçeri sokmaya çalışılmaz, üzeri nemli bir bezle örtülür ve hastaya şok pozisyonu verilir.

Karın içi organlar dışarı çıkmamışsa

kanama kontrolü yapılır ve hastaya şok pozisyonu verilir.

YANAN BÖLGEYE SU HARİCİNDE HİÇBİR ŞEY SÜRÜLMEZ.

Yanık:

Alevli yanma devam ediyorsa, kişinin sakin kalması sağlanmalı ve koşmasına engel olunmalı üzeri battaniye ile örtülmeli ya da yerde yuvarlanmalı.

- 1- Yanan bölge 20 dk. suya tutulur,
- 2- Varsa takılar çıkarılır,
- 3- Deri bütünlüğünü koruyarak giysiler çıkarılır.
- 4- Bilinci açıksa sıvı (mümkünse 1 lt su, 1 çay kaşığı karbonat ve 1 çay kaşığı tuz karışımı) verilir.

Kimyasal yanık ise:
İlgili bölge bol su ile yıkanmalı.

Yanıklarda:

- 1- Su kabarcıkları patlatılmamalı.
- 2- Kalkan deri soyulmamalı.

Elektrik yanığı ise:

- 1- Direk temastan kaçınmalı.
- 2- Elektrikten uzaklaştırılmalı.

SU İLE MÜDAHALE EDİLMEMELİ

Donma:

- 1- Ilık ortama al.
- 2- Sakinleştir.
- 3- Hareket ettirme.
- 4- Kuru giysiler giydir.
- 5- Su kabarcıklarını patlatma.
- 6- KESİNLİKLE OVMA, OVUŞTURMA.
- 7- Bilinci açıksa sıcak içecekler ver.

Sıcak çarpması:

- 1- Serin bir yere al.
- 2- Giysilerini çıkar.
- 3- Şok pozisyonu ver.
- 4- Bilinci açıksa sıvı (mümkünse 1 lt su, 1 çay kaşığı karbonat ve 1 çay kaşığı tuz karışımı) ver.

Kırık, Çıkık, Burkulma:

- 1- İlgili bölgeyi hareket ettirme.
- 2- Sıcak tut.
- 3- Takı varsa çıkar.
- 4- Sabitle.
- 5- Sabitlerken parmak uçlarını açıkta bırak.

Açık yara ve kanama varsa:

- 1- Sabitlemeden önce kanama kontrolü için tampon uygula
- 2- İlgili uzvu bulduğun hali ile sabitle, düzeltmeye çalışma
- 3- Ağızdan bir şey verme.

Bilinç bozukluğu:

Kişi bayılacağını hissettiyse;
şok pozisyonu ver.

Hissetmeden ani gelişti ise;
112'yi ara
solunumunu kontrol et.

Solunumu yok ise;
temel yaşam desteği uygula.

Solunumu var ise;
koma pozisyonu ver.

Göğüs ağrısı:

- 1- Kalp krizinden şüphelen.
- 2- 112'yi ara.
- 3- Hareket ettirme.
- 4- Yarı oturur pozisyon ver.
- 5- Kullandığı kalp ilacı varsa ver.

Havale:

Ateş yüksekliğine bağlı ise → ılık duşa sokarak ya da baskı noktalarına ıslak bez koyarak ateşi düşür
ateş düşmüyorsa 112'yi ara.

Şeker hastalığı:

Şeker hastalığı olduğunu bildiğin biri fenalaştığını söylüyorsa,
112'yi ara

Bilinci açıksa;
şeker ver.

Bilinci kapalıysa;
dudak içlerine şekerli su sür.

Epilepsi:

- 1- Güvenlik tedbirlerini al.
- 2- Başının altına yumuşak bir şey koy.
- 3- Kendi haline bırak.
- 4- Kusuyorsa kontrollü şekilde başını yan çevir ve ağız çevresini temizle.

HERHANGİ BİRŞEY KOKLATMA
ÇENESİNİ AÇMAYA ÇALIŞMA
AĞIZDAN BİRŞEY VERME

Zehirlenme:

Sindirim (ağız) yolu ile ise;
bol su ile ağız çalkalanır.
KUSTURMA

Bilinci açık ise → azar azar su içir.
Bilinci kapalı ve solunumu var ise → 112'yi ara ve koma pozisyonu ver.

Solunum yolu ile ise:

- 1- Öncelikle kendini korumak için maske kullan.
- 2- Yoğun duman varsa 110'u ara.
- 3- ELEKTRİĞE DOKUNMA.
- 4- Hastayı temiz havaya çıkar.
- 5- Bilincini ve solunumunu kontrol et.
- 6- 112'yi ara.

Deri yolu ile ise:

Önce temas eden bölgeyi, devamında tüm vücudu duş altında yıka
temas eden giysileri çıkar.

ZEHİR DANIŞMA MERKEZİ 114

HER TÜRLÜ ZEHİRLENMEDE HASTAYI HASTANEYE GÖTÜRÜRKEN ZEHİRLENMEYE SEBEP OLAN MADDENİN KUTUSUNU BERABERİNDE GÖTÜR.

Şofben kazası:

- 1- Ortamı havalandır.
- 2- Hastayı ortamdaki uzaklaştır.
- 3- 112'yi ara.

ZEHİRLENMEDE GENEL KURAL EN KISA SÜREDE TEMASI KESMEKTİR. DUMANLI ORTAMDA YERDE EMEKLEYEREK İLERLE.

Kedi - köpek ısırması:

- 1- Isırılan bölgeyi bol sabunlu su ile yıka.
- 2- Kanama varsa tampon uygula.
- 3- Hastayı sağlık kuruluşuna götür.

Kene ısırması:

- 1- Sağlık kuruluşuna götür.
- 2- Herhangi bir şey uygulama.

Yılan sokması:

- 1- Sokulan bölgeye soğuk uygulama yap.
- 2- Sokulan bölgenin yukarisından bandaj uygula.
- 3- İlgili bölgeyi hareket ettirme.
- 4- Varsa takıları çıkar.
- 5- 112'yi ara.
- 6- KESİNLİKLE EMME.

Arı sokması:

- 1- Görünüyorsa iğneyi çıkar.
- 2- Soğuk uygulama yap.
- 3- Hastanın allerjisi varsa mutlaka 112'yi ara.
- 4- Arı ağız veya dil bölgesinden sokmuşsa; buz emdir.

Deniz canlısı sokması:

- 1- Yaralı bölgeyi hareket ettirme.
- 2- Batan bir yabancı cisim varsa çıkar.
- 3- Sıcak uygulama yap.

Akrep sokması:

- 1- Sokulan bölgeye soğuk uygulama yap.
- 2- Sokulan bölgenin yukarisından bandaj uygula
- 3- İlgili bölgeyi hareket ettirme.
- 4- Varsa takıları çıkar.
- 5- 112'yi ara.
- 6- KESİNLİKLE EMME.

Göze toz kaçtığında:

Bol su ile yıka.
Ovuşturma.

Göze yabancı cisim battığında:

Her iki gözü kapatarak sağlık kuruluşuna nakli sağla.

Kulağa yabancı cisim kaçtığında:

Müdahale etme.
Sağlık kuruluşuna nakli sağla.

Buruna yabancı cisim kaçtığında:

Diğer burun deliğine dıştan bası ile kapat ve güçlü nefes ver (hıncır).

Boğulma:

- 1- Nedeni ortadan kaldır.
- 2- Güvenliği sağla.
- 3- Bilinç durumunu değerlendir.
- 4- 112'yi ara.
- 5- Solunumunu değerlendir.
- 6- Deđerlendirmelerin sonucuna uygun mřdahaleyi yap.

VÜCUDA OKSİJEN GİRİŞİNİ
ENGELLEYEN HER OLAY BOĞULMADIR.

HASTA / YARALI TAŞIMA

Sürükleme yöntemi:

Kafa ve omurga yaralanmalarında
Dar alandan yaralı çıkarmada
Yaralanma sebebinin bilinmediği durumlarda kullan.
Yaralının ve zeminin durumuna uygun sürükleme yöntemini kullan.

Kucakta taşıma

Sırtta taşıma:

Hastanın bilinci açık olmalı.

Altın beşik yöntemi:

Hastanın bilinci açık olmalı.

Rentek manevrası:

Araçtan yaralı çıkarmak için kullanılır.
Temeli omurgayı korumaktır.

İlk yardım dolabında bulunması gereken malzemeler

1 adet künt uçlu makas

5 çift alerjik olmayan elastik eldiven

5' er adet gazlı bez (5 x 5 cm), (10 x 10 cm)

5 adet rulo sargı bezi (2 x 10 cm)

2 adet üçgen sargı bezi

2 adet elastik bandaj

1 adet alerjik olmayan flaster

2 adet plastik poşet (15 x 20 cm yaklaşık)

6 adet farklı boyda çengelli iğne

İlk yardım el kitabı

Farklı boyda karton, mukavva, tahta vb (kırık vb tespit için)

